

Latweeschu drauga

p a w a d d o n s

pee № 17 un 18.

26 April un 3 Mai 1845.

Apzerreschanas par stahsteem no Ahbraäma.

Ustota apzerreschana.

Kungs, tawas dohmas irr lohti dsillas, tawi zelli irr wissai brihnischki, zilweks tohs ne samanna un ne isproht, ja tu tam ne leez' gaischumu uelehft, ka ta tumfiba nosubdabs no winna ozzim. Sirdschehligajs, tu, tehws tahs gaismas, apgaisino muhs ar sawu gaischumu, ka meh's tewim effam paklausigi. Lai tas irr muhsu gaischuné, lai ta irr muhsu gudriba, taru swehtu wahrdu zeenih, pehz ta dsihwoht, pee ta turrctees, dsihwojoh't un mirstoh't. Amen.

L'effect pirmä Nohsus grahmatä septinpadefinitä nodallä. Schinnis wahrds muhs mahza:

Kä Deews Ahbaram un Sahraï — jaunus wahrdu's, un Ahbaram jaunu derribu dewis.

Ahbrams bija 99 gaddus wezs, tad tas Kungs winnam rahdijahs un us to sazzija: Es esnu tas wissuwarrenajs, stiprajs Deews, staiga preeksch manna waiga un effi taisns. Un es darrischu sawu derribu stary man un stary tew, un es tew lohti warren wairofchu.

Ahbrams no sawas secwas Sahraï bija lizcees peerrunnatees pee sawas kalpones Ahgares apgrehtotees, paraudsiht, woi Ahgare ne buhtu augliga, woi no winnas tam ne zeltahs dsimmuns. Un to darridams, Ahbrams parahdija ne ween, ka winsch labprah't meeru sawä faktinä gribbeja turrecht, bet arri ka winsch affal bija palizzis schaubigs sawä tizzibä. Ta labb Deews tam atgahda sawu spehku, sazzidams: Es esnu tas wissuwarrenajs, stiprajs Deews. Ja es tewim ko apsohlu; ko tu schaubees? Ja es tewim ko faktu: ko tu gudro pee manna wahrda? — Woi tad buhs arri kahds, kas manni mahzihs? Kuesch irr mannim laut lab par padohma-deweju bijis? Woi tad mannim arri buhs kahds palihgs wajadfigs? Woi manna rohka tik pa-ihfinata irr, woi winnai tik dauds spehka naw, ka ta ne warretu palihdseht? Woi es ne esnu tas Deews, kas irr tuwu, un kas irr tahlu, kas irr augsiibä, un kas irr semmes wirsü? Es esnu tas wissuwarrenajs, stiprajs Deews, staiga preeksch manna waiga, atgahdajees, ka tu preeksch manna waiga effi. Es tewis redsu. Wonna ays, manna aus, manna rohka, manna gudriba, manna schelastiba, mans spehks par tewim irr atwehru, tewis farga, wadda, glabba. Effi taisns! Ne lohzees no mannis nohst, nei pa kreisu, nei pa labbu pussi, bet effi ta isns! Taisni turrees pee manna wahrda un pee mannam apsohlishanahm. Un es darrischu sawu derribu stary man un stary tew, un es tew warren' lohti wairofchu. Ta sazzija pats Deews, tas Kungs, Ahbaram.

Tad nomettahs Ahbrams us sawu waigu; winsch kaunejahs, sawas azzis us Deewa usmest. Deewam, tam wissuwarrenam, tam swehtam, tam taisnam un pateefigam Deewam Ahbrams bija schaubijees tizzeht! Woi tad nu pee Deewa warr buht kahda pahrmainschanas ehna? Woi Deews sawu wahrdu, sawu apsohlschanu kaut kad atraus? Zilweks! ko tad tu bailojees? ko tu trihzi un drebbe? ko tu waidi un brehzi? ko tu schehlojees un subdsees? ko tu nopuhtees? ko tu no-stennces, ja ta Runga apsohlschanas kawejahs nahkt? Woi tad Deewam ne irr walla ar sawu mantu darriht, ka tam patihk? Woi tas kungs ta wibna kalna ne warr sawus strahdneekus derreht tai stunda un tai laika, kad tam patihk, un woi winsch teem pehz atkal no sawas pilnas fulles ne warr tik dauds doht, ka tam patihk? Bet redsi, tahds tu effi, grehzigis zilweka behrns! ja Deews tew ko pawehl darriht, tad tu to ne darri; ja Deews tew ko apsohla doht, tad tu to ne tizzi! Tu gribbi paraudsitees pats us sawu rohku, un kad bes Deewa patezzejuscham, tew pehz ihfa laika jaklibbo un pehz japaleef us weetu stahwoht, tad tu waidi un brehzi: mans Deews, kapehz tu mannis effi atstahjis, kur taf ne Deews no tewim, bet tu pats no sawa Deewa effi atstahjees! — Woi tur buhtu gudriba, ja kahdam behrnam buhtu labbi sawa tehwa namma, bet tas behrns, ta tehwaschehlastibu apnizzis, to tehwa nammu atstahstu — un tam buhtu pehz dikti grubti dsihwoht, dauds ko japazeesch stary swescheem dsihwojoht; woi tahds behrns darritu gudri, ja winsch kurnetu prett sawu tehwu? Zapatt, ja mums grubti usnahk sawa dsihwoschana, lai ne kurnam prett Deewu, bet lai kurnam paschi par sewis, ka ne effam sawu Deb-besu-Tehwu klausijuschi un pee winna turrejuschees stipri un zeeti klahk, ka ne effam palikfuschi eeksch ta Runga draudsiwas. — Un kad Deews zaur behdu karstumu, zaur sawu riksti, ar ko winsch muhs schaufta, zaur sawu peemeckleschanu, ar ko winsch muhs peemeckle, muhs pahrmahza, tad lai mehns pasemmojamees preeksch ta Runga, tad lai greschamees atpakkal pee sawa Deb-besu-Tehwa, jaschu winsch muhs ne schchlohs un muhs atkal ne peclaidihs pee sawas swehtibas.

Kad Ahbrams Deewu, sawu Rungu, bija firsnigi pecluhdsis un peesauzis, tad Deews ar to runnaja, sazzidams: Redsi, es turru sawu derribu ar tewim, un tu buhfi par dauds lauschu tehwu. Un sawu wahrdu ne buhs wairs fauft: „Ahbrams,“ bet „Ahbraams“ buhs sawam wahrdam buht; jo es esmu tew par tehwu dauds lauschu lizzis. Un es padarrischu tew lohti warren' augligu, un zelschu no tewim tautas; un kehnineem buhs no tewis nahkt. Un es eezelschu sawu derribu stary man un stary tew, un stary sawu dsimumu pehz tew, pee winnu peenahkaneem muhschigi par derribu, ta, ka es buhschu tew par Deewu un sawam dsimumam pehz tewis. Un es dohschu tew un sawam dsimumam pehz tewis sawas sweschineezi-bas semmi, wissu semmi Kanaän muhscham par turrechanu, un es buhschu teem par Deewu.

Deews Ahbramam scheid cedohd zittu wahrdu, winsch tam pagarrina druszim wahrdu, tik weenu bohkstabu tam wahrdam peelidams klahk. Preeksch zilweku azzim tas weens bohkstabs leekahs neeku leetina buht, bet Deews warr palihdseht ar masumu. Tas wahrds „Ahbrams“ eesihme ehreikfa walloda tik dauds, ka „augstis tehws;“ „Ahbraams“ eesihme tik dauds, ka „dauds lauschu tehws.“ Ah-

bramam ne bija ne ween buht augstam tehvam, tahdam tehvam, kas irr zeenijams un gohdajams, bet arri tahdam tehvam, no ka bija leelam dsimumam zeltees. Ta patt Deews Ahbrama seewas wahrdu darra sawadu. Pee ta wahrda Abbrams Deews bija lizzis weenu bohstabu klast, bet pee ta wahrda Sahrai Deews bija weenu bohstabu atnehmis nohst, pawehledams, to ne buhs wairs saukt „Sahrai,“ bet „Sahra.“ Tas wahrds eeshme tik dauds, ka: „manna leelmahte, manna gaspafcha.“ Gaspafchu fauzam ne ween to, kas tam fungam, tam namma-tehvam, par laulatu seewu irr, bet arri to, kas ta namma waldineeze irr. Deews nu sakka Ahbramam: winna ne buhs ne ween tawa gaspafcha, bet arri zittu laufchu gaspafcha. To es winnu swehtifchu, ka tai buhs pahr dauds laudim buht un dauds laufchu fehmini no winnas zeltees.

Bet sheit eekriht ta jautafchana, fo jau zifahrt esmu aisnehmis, prohti: woi tad Deews scho sawu derribu irr peepildijis? — No Ahbrama dsimuma gan irr kehmini zehlusdees, bet ka labb tad schin dsimumam ne peederr ta Kanaana semme? Zeb woi tee nu buhs Ahbraama dsimums, kas taggad to Kanaana semmi turr? prohti: ta Turku tauta, woi ta buhs ta no Deewa swehtita tauta? — Scheit muuns irr jaleek wehra: ja Deews Ahbramam apfohla: tawam dsimumam es to Kanaana semmi dohschu, tad ta apfohlifchana: „tawam dsimumam“ ne fihmejahs us to katpones behrnu, us Zimaeli, bet ta fihmejahs us to behrnu, us to dehlu, kas eeksch swehtas laulibas irr dsimmis, prohti: us Jhsaaku. Un wehl muuns irr jaleek wehra: Jhsaaks naw wifz dsimmis zaur meefas spehku, bet winsch irr dsimmis zaur Deewa, ta Runga, wifsphezigu wahrdu. Ja kahds zilweks, Ahbraamam peenahzis klast, tam buhtu fazzijis: Klausees, Ahbraam, tawa seewa arri tewin dehlu dsemdes, tad winsch buhtu nopuhtees un fazzijis: fo tu mannis pahrfineij! fur tad mannai wezzenei lai behrns geddahs? Ka jaw arri Sahrai ta Runga engeli isfnehje, kad schis to skaidru wehfi nesse: tu behrnu dsemdesi! Winna fazzija: Buhs tad man kahribu dsihwoht, kad es nu wezza esmu, un mans fungs wezzigs irr, woi tad es teescham wezza buhdama warretu dsemdet? Deews tad ne irr lizzis peedfunt Jhsaakam, ka mehs effam peedfimmuschi, zaur wezzaku meefas-spehku, bet Jhsaaks irr peedfimmis zaur Deewa wifsphezigu wahrdu. Bet redsi, ka Deews no tahs neaugligas Sahra warreja Jhsaaku, warreja Ahbraamam dsimumu zelt, tapatt Deews arri Ahbraamam dsimumu warr zelt, fur tam patihk, no ka tam patihk. Deewa spehks ne irr faistihks. Kristus sakka: Deews spehj Ahbraamain no afmineem dsimumu zelt, ne wehl no kautkurras tautas. No katras tautas Deews spehj Ahbraamam dsimumu zelt zaur sawu wifsphezigu wahrdu. Deewa wahrds, Deewa spehks Ahbraamam dsimumu zelt. Kam Deewa wahrds irr, tas zaur scho wahrdu warr palikt par Ahbraama dsimumu. Deewa gaddi naw isfkaitami, bet winsch, tas muhschigais, ta labb naw nowezzojees, naw wezs, naw wahfch palizzis, winna wahrds paleek tai pascha spehka muhschigi. Tad nu, fur Deewa wahrds dabbu eemestees un eefaknotees eeksch kahdas zilweku dwehfeles, tur zaur scho Deewa wahrdu tas patz brihnum noteekahs, kas pee Sahras irr notizzees, tur — fur ne bija ne kas gaidams, — zeltahs, rohuahs weens Deewa behrns, weens Ahbraama behrns.

Ne sakkait wiſs: gan labbi, bet kur paleef ta derringa, kaſ tam zilwekam jaturr no ſawas puſſes, ja wiſſch gribb palift par Ahbraäma dſimummu? Deewſ jaw pawehlejis Ahbraämam tä: Schi irr manna derringa: Wiſſeem wihrifchkeem ſtarp jumſ buhſ apgraiſiteem tapt. Tam dehlinam, kaſ aſtonaſ deenaſ wezſ irr, tam buhſ apgraiſitam buht; wiſſeem no wihru kahtas juhſu pehznahkamöſ: tam, kaſ nammä peedſummiſ, un tam, kaſ par nandu pirktiſ, no jebkurra ſweſchineeka, kaſ ne irr no juhſu dſimumma. — Deewſ jaw ar Ahbraämu derrejis tä: Tu dabbuſi to Kanaäna ſemmi, to eſ tew dohſchu — un tu man dohſi ſawu preekſch-ahdu. — Tä Deewſ ar Ahbraämu to derringa darrijis, bet ne tä: tu man dohſi to preekſch-ahdu, tad eſ tew dohſchu to Kanaäna ſemmi. Deewſ dohd Ahbraämam, eekam Ahbraäms Deewam ko dewiſ. Tahſ preekſch-ahdaſ atmeſchana wairaf naw, ne kã redſama ſihme, wiſſai paſaulei redſama, ka Ahbraäms un winna pehznahkamee to apſohliſchanu no ta Kunga dabbujuſchi. Ahbraäms ne irr talabb ſwehtſ tizzis, ka wiſſch ſawu preekſch-ahdu atmettiſ, bet wiſſch irr ſwehtſ tizzis zaur ſawu tizzibu uſ Deewu. To mahza taſ apuſtuluſ Pahwiſ ſkaidri, Keemeru grab:natã: (4, 4—12.) Swehtigi irr tee, kam tahſ pahrkahpſchanaſ irr peedohtas, un kurru grehſi irr apklahti. Swehtigſ irr taſ wihrſ, kam taſ Kungſ to grehku ne peelihdſina. Woi nu ſchiſ labbumſ atlezz tai apgraiſiſchanai ween, woi arridſan tai preekſch-ahdai? Wehſ ſakkam, ka Ahbraämam ta tizziba irr peelihdſinata par taiſnibu. Kã tad ta winnam irr peelihdſinata? Woi eekſch tahſ apgraiſiſchanaſ bijuſcham, woi eekſch preekſch-ahdaſ? Ne eekſch apgraiſiſchanaſ, bet eekſch preekſch-ahdaſ. Bet to apgraiſiſchanaſ ſihmi wiſſch dabbuja par taiſnibaſ ſeegeli tahſ tizzibaſ, ko wiſſch wehl preekſch-ahdã buhdamſ turreja; ka taſ buhtu weenſ tehwiſ wiſſu to, kaſ preekſch-ahdã buhdami tizz, ka ta tizziba teem arridſan tohp peelihdſinata par taiſnibu, — un weenſ tehwiſ tahſ apgraiſiſchanaſ, ne ween teem, kaſ no tahſ apgraiſiſchanaſ, bet arridſan teem, kaſ ſtaiga eekſch pehdahm tahſ tizzibaſ, kaſ muhſu tehwaſ, preekſch-ahdã buhdamam, bija. — Deewſ jaw Ahbraämam apſohla to Kanaäna ſemmi tad, kad wiſſch wehl preekſch-ahdã bija, tad nu ne ſchi ſihme, bet ta Kunga apſohliſchana, ko Ahbraäms ar tizzigu ſirdi uſnehme, ta winnu darrija Deewam peenemmigu un patihkamu. — Ahbraäms tizzeja tai apſohliſchanai; ta labb til lihſ Ahbraäms to pawehleſchannu par to derringaſ ſihmi no Deewa bija dabbujis, tad wiſſch arri peepildija Deewa wahrdu, un liſkahiſ, kaut 99 gadduſ wezſ buhdamſ, apgraiſiteeſ, ne ween ſewiſ, bet arri ſawu 13 gadduſ wezſu dehlu Iſmaeli, un wiſſuſ wihruſ, winna nammä peedſummuſchuſ, un tohſ par nandu pirktuſ no ſweſchineekcem. — Za zittam kahdam tahda pawehleſchana buhtu tiſkuſi, kã wezſam Ahbraämam, tad wiſſch buhtu ſazjiiſ: ta pawehleſchana ne warr nahſt no ta Kunga; kã lai eſ tahdu beſkaunigu un negohdigu darbu darru pee ſewim un pee ſawa behrna un pee ſawas ſaimes! Ahbraäms tä ne dohmaja wiſſ, bet tä: Deewam irr walla, ſewim par ſchehlaſtibas ſeegeli nemt, kahdu leetu wiſſch gribb nemt. — Numſ ſchiſ derringaſ ſeegeliſ naw dohtſ, mumſ irr zittas derringaſ ſihmeſ no ta Kunga dohtas. Kahdaſ irr ſchiſ derringaſ ſihmeſ? Altbildi: taſ uhdens pee ſwehtas kriſtibas, un atkal ta eefwehtita maiſe un taſ eefwehtitſ wihrſ pee ta ſwehta meeklaſta, ſchiſ ſihmeſ irr daudſ jaukakaſ un labbakaſ.

Schih's s'ihmes irr arri ar tizzibu pretti nemmamas, kà wezz-tehws Ahbraäms sawu pretti nehme. Kas schih's derribas s'ihmes bes tizzibas nemm prettim, tam tahs ne swehtijahs, pee ta zilweka tahs paleef par leekahm, par tukschahm s'ihmehm. Ta labb arri stahw rakstih's: ka s tizz un tohy kristih's, tas taps sweht's, un atkal: kas nezeenigi ehd ta Kunga maissi, ne isch'kirdams ta Kunga meesu, tas to ehd sewim par pajschanu. — Tew ne buhs dohmahr, ka tu sweht's tikfi scho s'ihmju labbad ween, bet schih's s'ihmes tewim tikween irr par apstiprinaschanu, par redsamu s'ihmi no Deewa, ta Kunga, schehlastibas. Ta ka tewim naw ne ween ta apsohlsichana: tizzi eeksch to Kungu Jesu, tad tu buhsi sweht's, bet tew pee schi wahrda, pee schih's apsohlsichanas arri tahs derribas s'ihmes irr, ka tu ar ausi un ar azzu dabbu pamahzischanu no ta Kunga. Ahbraäms irr to wahrdu, ko winsch no ta Kunga dsurdeja, un tahs derribas s'ihmes, ko winsch dabhuja ar azzu redseht, ar tizzibu nehmis prettim, un zaur sawu tizzibu winsch par dands lauschu tehwu tizzis. Ta apgraisichana ween weenigi, bes tahs tizzibas, to zilweku ne darra swehtu, ta labb Mohsus (5 Mohs. 10, 16.) Israëlim pawehleja: Apgraisiect juhsu firds preeksch-ahdu un ne effect wairs pahrgahwigi. Un tas apustuls Pawuls (1 Kor. 7, 19.) raksta: Ta apgraisichana irr neneeks, un ta preeksch-ahda irr neneeks, bet schi weena leeta wajadniga: turri Deewa, tawa Kunga, bauustus. Un atkal (Gal. 5, 6.): eeksch Kristus Jesus neds apgraisichana ko spehj, neds preeksch-ahda, bet ta tizziba, kas zaur mihlestibu irr spehziga.

Ta apgraisichana pee teem Zuhdeem bija par derribas s'ihmi us to, lai tohs isch'kirtu, lai tee atsch'kirtohs no teem paganeem nohst. Pee mums ta kristiba schih's derribas s'ihme irr. Us to muhs kristija, lai meh's paganu darbus atmettam, lai meh's apwekkam to Kungu Jesu Kristu, lai winna swehtas pehdas staigajam. Abbas schih's derribas s'ihmes no Deewa irr eezelas, til labb ta kristiba, kà ta apgraisichana. Ta apgraisichana notikke pee tahs meesas, pee muins tai apgraisichana buhs notiktees pee firds. No tahs firds buhs arlohbitces nohst tai zeetai ahda, kas tai irr usmettusees wirsu zaur tehwa un mahtes eed'unteem grebfeem. Pee winneem, pee teem Zuhdeem, ta apgraisichana notikke ar assu akmini, pee mums tai buhs notiktees zaur jo affaku lectu, prohti: zaur Deewa wahrdu, zaur to affo sohini, kas speeschahs zauri lihds pahrsch'kirschanai ir to kaulu smadsenu. Pee winneem ta derriba klu' apleezinata ar affinim, arri muhsu derriba irr apleezinata ar tahm affinim ta sch'kijsta Deewa jehrina, Jesus Kristus. — Ta nu nekurrà buhschanà tee Schihdi prett mums ne warr leelitees. Kristus tohs Wariseerus, kam ta preeksch-ahda bija atnemta, sauze par ohdschu dsinnumu un winsch teem sazzija: jums ne irr Ahbraäms par tehwu, bet jums irr wels par tehwu. Winsch teem pahrimette un sazzija: juhs leekuli, kad juhs kahdu effat pataisijuschi par Zuhdu tizzibas beedri, tad juhs winnu darrait par wellu, par elles behrnu diwikahrt wairak, ne kà juhs paschi effat. Un tas praweets Jeremias (Jer. 7.) sluddinaja teem Zuhdeem, kam ta preeksch-ahda bija atnemta: „Ta sakka tas Kungs Zebaot, tas Israëta Deews: Darrajt juhsu zellus un juhsu buhschanu pareisi, tad es jums liffchu schinni weeta dsihwoht. Ne palaujatees us nepateeseem wahrdeem. Bet darrajt ihsteni labbus juhsu zellus, un juhsu buhschanu, un nesseet tikluschi to teesu stary weenu un stary ohtru. Ne apbehdinajet to swe-

schineeku, bahrinu un atraitni,“ — „tab liffchu es juns tai semmê dsihweht, fo es juhsu tehweem esnu dewis muhschigi muhscham. Raugi, juhs palaujatées us nepateeseem wahrdeem, kas lecti ne derr. Bij tad juns sagt, nokaut un laulibu pahrfahpt, un nepateesi swehrecht,“ — „un tad nahkt un stahweht manna preekschâ schinni naimnâ, kas pehz manna wahrda irr nosaukts, un fazzicht: Mehš effam wallâ, ka mehš scho negantibu darriht warram! Jrr tad schis nams, kas pehz mannu wahrdu irr nosaukts, weena slexkawu bedre preeksch juhsu azzim? Raugi, es to gan esnu redsejis, fakka tas Kungs.“ — „Un nu ta deht, ka juhs schohs darbus darrajt, fakka tas Kungs; un es us juns pee laika esnu runnais, bet juhs ne effat klausijuschi; es esnu juhs aizinajis, bet juhs ne effat atbildejuschi“ — tad „es atmettischu juhs no manna waiga.“ — „Raugi, manna dumsiba un manna bahrsiba isgahsisees pahr scho weetu, pahr zilwekeem un pahr lohpeem, un pahr teem kohkeem meschâ un pahr teem semmes augleem.“ — „Tad nu — ne luhds' preeksch scheem laudim, un ne nefs preeksch man winnu dehl peesaukschannu, nedsluhgschannu, un ne turri manni; jo es tewi ne klausischu.“ — Jeremias ne spehj wairs Deewu turrecht; Deewa swehtiba, Deewa schelastiba atranjahs no tahs tautas, kas to derribas sismi gan turr, bet kas ne turr to tizzibu, fo ta sime eesime. — Arri wehl schinnis pehdigds gaddds Deews scho wahrdu irr apstiprinajis pee Israëla tautas. Kurssemme irr weena swehtita semme, kas ne isdohd ne ween tik dauds auglus, ka pascheem irr fo ehst, bet ka arri wehl ir 1000 un wairak fuggus peelahdeht pilnus no winnas swehtibas teem nest, kam ta swehtiba naw. Un taf schinni swehtita semmê Schihdeem ne peetikke maise, winni brehze un kauze: mehš mirstam baddâ! Tad keisers teem iswehleja us Kreewu semmi eet, un winni zehlahs kahjup lihds 500 familiës, firmgalwi, wihri un feewas un behrni un isgahje ar assarahm no schihs semmes, apraudati, apschelori no teem raddeem un draugeem, kas tohs pawaddija. Teem ne bija duffas-weetu atrast Kurssemmes kappds. Winneem bija ta derribas sime, fo Ahbraäms irr nefs, bet teem ne bija Ahbraäma tizziba, un talabb teem arri ne bija Ahbraäma swehtiba.

Kristiga draudse, atwerer nu schodeen sawas ausis, un atwerer sawu sirdi. Tewim irr jaukas derribas simes dohtas no tawas galwas, no tawa Pestitaja Jesus Kristus. Tewim irr Deewa swehtajs wahrds, tewim irr tas kristibas uhdens, tewim irr tas swehts meelasts. Ne nizzini tu schihs derribas simes. Ne nizzini sawa Deewa wahrdu, ne nizzini sawu kristibu, ne nizzini to swehtu meelastu. Ne nahz pee Deewa tik ween ar sawahm luhpahn, ne darri to weetu par slexkawas bedri. — Tur sanahl arri mauzineeki un laulibas pahrfahpeji, un zits ar zittu norunna: tur mehš fa-eesimees, tur mehš fatiftimees! Tur brihscham sanahl laudis, kas swehtâ weetâ sarunnajahs: tai jeb tai schenkli scho wakkar' fatiftimees, tur pawaddisim wakfaru ar trumpahn un dserschannu! Tur arri sanahl laudis, kas gaddeem dsihwo cenaidâ un nesatilschannâ! Winni dsird to Deewa wahrdu, bet winni to wahrdu ne peenemin! Winni leek sawus behrnus kristiht, un kad tee behrnini druszim galwu passteepuschu, tad zif daschs wezzaks sawu behrnu padarra par wella behrnu, to stubbinadams us mauzibu, us sahdsibu, us melleem, us palschu leezibu! Winni bauda to swehtu meelastu no rihteem basnizâ un pehz pussdeenas tee sehsh pee pilnahm

brandwihna puddelehm, tee dšihwo eeksch mahjahm bahrdamees un lammodamees, zits zittu apmellodami un aprunnadami! Kristigs lassitajs, woi ta irr ta derraiba, ko tas Deewa dehs Jesus Kristus irr ar tewim derringis us to peeres-weetu, kad winsch par tewim irr Deewu luhdsees? — Woi tee irr tee darbi, no kam Deews tewim irr sazzijis: darri ta, dšihwo ta?! — Kad tu nu ne turri, ko tu Deewam effi apsohlijis tai deenā, kad tewis eeswehtija un pirmu reis pee Deewa galda peewedde; tai deenā, kad tew grehku-peedohschanu fluddinaja pee swehta altara weetinas; tai deenā, kad tewis laulaja; tai deenā, kad tewis swchrinaja — kad tu wiffas sawas apsohlichanas effi par galwu laidis pahri, — redsi, tad Deews arri tewi tā sohda, kā winsch Israēla laudis sohdiija, tad Deewa dusmiba un Deewa bahrsiba arri isgahschahs ik no deeninas pahr tewim, tawahin ehkahn, tawahin plawahm, tawahin druwahm, taweem lohpeem. Zik reis es, mahzitajs, sawu draudsi ar assarahm esinu luhdsees: Klausu mannu wahrdu; tas irr Deewa wahrds, ko es tewim salku; bet ja es us-eimu kahdam no juns kahda grehka labbad bahrgi, tad es juns paleeku par to sliktu mahzitaju, tad juhs mannis ismiettat kā kahdu nederrigu Deewa kalpu no sawas firds ahra, tad juhs mannis eenihstat, tad juhs prett manni plohsaites ar sawu mehli. — Woi, juns wisseem dsirdoht, es ne esinu Deewu no wiffas dwehseles luhdsees, jaw, kad tee pirmce pluhdi mums zehlahs: Kungs, schehlo muhs, Kungs, saudsi muhs, Kungs paglahb' muhs! — Deews mannu luhgschanu ne irr peenehmis, winsch irr atbildejis, muhs jo gruhtaki sohdidams, mannim tā patt kā tam praweetim Jeremia-sam: Ne luhds' preeksch scheem laudim, un ne nefs preeksch mannim winnu deht peesaukschanu, nedf luhgschanu, un ne turri mannis; jo es tewis ne klausischu. Un kas tā irr atbildejis? Tas Deews, kas tewi tik lohti irr mihlejis, to grehzigu pasauli, ka winsch ir sawu weenpeedsunnuschu dehlu ne irr saudsejis, lai wiffi tee, kas eeksch winna tizz, ne pasubdabs, bet to muhschigu dšihwibu dabbu. Zik lohti, zik tahlu tad nu tu, draudse, effi atkappusees noht no ta Deewa tahs mihlestibas, no ta swehta Deewa, kam ta grehzineeka nahwe ne patihf? Juhs grehzineeki, kas juhs sohgat, un nokaujat ar sawu mehli, lausibu pahrkahpseer, palschi swehrat, wiltigu swarru turrat, wezzakus ne gohdajat, — kā juhs atbildefect tai sohdu-deenā par tahm assarahm, kas schinni laikā par muhsu draudsi irr birruschas un kas wisszauru gaddu birs! Muhsu tehwi tehwi Kursemmē dšihwojuschi, dsimts laikā bija, gruhti laikā bija, mehra laikā, kerra laikā, bet wianni bija pahrtikfuschu, teem bija ko ehst pascheem, ir wehl saweem behrneem ko atstahf, kad tee mirre. Bet woi taggad irr teh-wam tik dauds, ka winsch warretu dehlam palihdseht, un dehlam tik dauds, ka winsch warretu teh-wam doht, un brahlm tik dauds, ka winsch warretu brahlm rohku pasneegt?! Remmees tad jelle nu mahzibu! Kā Echihdeem tas ne palihdseja, ka teem preeksch-ahda bija atnemta un ta firds preeksch-ahda teem ne bija atnemta, tāpatt arri mehš effam welti kristiti un peewesti pee altara weetas, ja mehš darram paganu darbus, ja mehš nizzinajam tahs derraibas sihmes, kas mums irr dohtas, — ja nizzinajam Deewa wahrdu, to swehtu kristibu, to swehtu meelastu. — Kā Abbraams irr taifnohts zaur tizzibu, tā ir mehš tikween warram taifnoti kluht zaur Abbraama tizzibu, zaur to tizzibu, ka Deewa wahrds irr ja-klausu us mattu, ka naw brihw, ka mums naw wehlehts gudroht pee Deewa ta Kunga bauusibas un pee winna swehtem eestahdi-

jumeem. To paturri labbi. Ne palaujees us sawu kristibu un sawu swehta waf-
 farina baudiſchanu, ja tu to kristibu un to waffarinu ne nemmi preſtim, ka kahdu
 derribas ſihmi, fo Deews tewim fiſlam irr dewis, ka Deews tewi ſchehlohs un tewi
 ſaudſehs, ne tad, ja dſihwoſſi ka pagans, bet tad, ja ſtaigasi Jeſus Kristus pehdahm
 pakkal. Lai peeteek ſchedeen ar ſcho mahzibu, kam irr tas muhſchigajs galla
 wahrds: Es esnu tas wiſſuwarrenajs, ſiprajs Deews, ſtaiga preekſch manna
 waiga un eſſi taiſns — tad es tewi wairoſchu. Amen. W. P.

Jaunas rihta = un wakkara = luhgſchanas.

Dhtra ueddela.

Rihta = luhgſchana zettordeena.

Al tu baggatajs un ſchehligajs Deews, zif leels un gohdibas pilns, zif baggats
 un ſpehzigs tu eſſi, tew irr wiſſas leetas un tu arri wiſſas leetas warri doht. Redſi,
 tapehz es tawes behrns pee tew nahku un tewi luhdsohs tawas dahwanas. Al darri
 man baggatu pee mannas dwehſeles, dohd man deewabihjigu ſirdi, atgreesi man, ap-
 gaimo man, lai es paleeku jauns raddijums un ihſten' kriſtigs zilweks. Palihdsi man
 zihnitees, ka es tahs launas kahribas pahrwarru, tohs launus eeraddumus atmettu
 un no paſanles noturrohs, bet tur pretti sawu meesu un dwehſeli tew wadohmu par
 dſihwu, swehtu un tew labpatihkamu uppuru. Redſi, mans Deews, ar zif dandſ bree-
 ſmahm un kahrdinaſchanahm man ja-kaujahs ſchinni paſaulé; tapehz waddi tu man
 zaur tawu ſpehku, ka es ne tohpu peewilts, nedſ no tewim atkahpjohs. Manna dweh-
 ſele lai irr tew par mahjas-wcetu, ſawaldi mannu ſirdi, un dohdi man to ſchehlaſtibu,
 ka es paleeku dſihws lohjeklis pee tahs meeſas manna Peſtitaja Jeſus Kristus. Al
 ſchehligs Deews un Tehws, gahda arri par man eekſch laizigahm leetahm. Tu ſinni,
 kas man waijaga, tu redſi, kas man truhkſt, bet nedohdi man ne fo pehz manna, bet
 allaschin wiſſas leetas pehz tawa prahta. Ja man weſſeliba par labbu, ak tad dohd
 man weſſelu meesu, lai es to darbu, fo tu man pawehlejis, jo labbaki padarru. Dohd
 man maiſi un apgehru, pawaddi man us manneem zelleem un paſargi man no ne-
 laimes. Swehti mannu darbu; jo fo tu, Kungs, swehti, tas irr swehtihts muhſchigi.
 Tu man eſſi raddijis, tad tu gan arri ſinnasi man uſturreht un apgabdaht. Es wiſ-
 ſas sawas ſuhdiſchanas un behdas mettu us tewi. Al Deews, gahda par sawu behrnu,
 un leez man arri jo prohjam baggatigi baudiht tawu tehwa-peeſtizibu un ſchehlaſtibu.
 Bet uſturri man arri eekſch tizzibas lihds gallam, un dohd man tad tahs debbeſ-mantas.
 Al dohdi man swehtigu gallu un weddi man tad pee tahs draudſes to isredſetu debbe-
 ſis, lai es lihds ar winneem krohnehts un apſſaidrohts tawu swehtu waigu ſkattohs un
 muhſchigi preezajohs eekſch tewim. Al Deews, klaufi mannas peesantſchanas baſſi
 un neleeds man to, fo manna mutte luhdſahs. Dohdi man no tahm laizigahm leetahm,
 zif tew pariſh un zif man par labbu, bet eekſch garrigahm un debbeſchigahm leetahm
 dohdi man pilnu mehru tawas ſchehlaſtibas. Swehti muhs, Deews angſtakajs, kad
 atnahkam, kad iecetam! Swehti muhsu ſahl' un maiſ', swehti muhs eekſch wiſſahm lee-
 tahm! Palihds arr' mums nahwes mohkas, un nemim muhs tad tawas rohkas! Amen.

41.

Zas Latweeschu draugs.

1845. 26. April.

17ta lappa.

Schinni neddetâ, un prohti: schodeen, pehz puffedeenas, wehl ohtra sîhme pee faules notiks. Ges masa rihta=swaigsnite faulei garram, un ja tik debbesz flaidra un faule spohscha buhs, tad juhs, zaur apkwehpinatu glahsi luhkodami, redsefeet, ka itt kâ magones graudinsch jeb, wehl labbaki sakkoht, kâ mass, melns gredseninsch, swaigsnite wilksees garram. Gesahks nahkt preekschâ 6 minutes preeksch fesehem, un jau pehz 4 minutehm pa wissam buhs preekschâ. Swaigsnite rahdisees tik masa, ka tik to 15stu faules daktu apklahs. (Kam patiht, warr arri schodeen lassiht, ko Latweeschu draugs jau 1832trâ gaddâ 16tâ un 19tâ lappâ irr stahstijis pahrihta=swaigsnites eeschanu zaur fauli.)

Jauus Robinsohns jeb Anzs Kruhstin is Rihges.

Zrescha nobalka.

Tehws stahstija: Kruhstinsch, kas pee schahs leelas wehtras kugga kambari us grihdas sehdeja, to dsirdejis, kritte atpakkat un nogihbe. Wissi zitti, pee kugga-pumpehm skrehjuschi, uhdeni ispumpeja, ka kuggis ne slihtu. Pehz kahdu brihdi weens no kuggineekem, pee Kruhstina peegahjis, to krattinaja, usbrehdams: woi winsch tad ween bes dorba tur grihbhoht gulleht, kamehr wissi zitti laudis tâ strahdatu, ka gan drihs jau bes dsihwibas essoht. — Winsch uszehlahs, tik wahjsch, kâ bija, un pee weenas pumpees gahje palihdseht. Pa tam kugga-wirsneeks, ar leeleem=gabhaleem likke schaut, ar ko winsch zitteem kuggaem, ja kahdi tuwunâ buhtu, grihbeja sinnu doht, ka winsch breezmâs essoht; jo tâ kuggineeki zits zittu palihgâ sau. Kruhstinsch, ne manidams, no ka tik breezmigi rihbeja, dohmaja, kuggis essoht pahrslibstis, un nogihbe no jauna. Kahds kuggineeks, kas winna weetâ grihbeja strahdaht, to negenke no kahjam, dohmadams, ka jau essoht nohsi. — Gan pumpeja, zik ween spehdami, bet uhdens kuggi tomehr arweenu leelaks un leelaks zehlahs, un jau gaidija if azzumirkli, ka kuggis slihtu. Wissi nu, grihbbedami to padarriht weeglafu, wissu

to ismette, kas teem ihsten wajadsiġe ne bij: leclus-gabbalus, ar fo scham, prezzu-pakkus, muzzas, un zittas tahdas leetas. Bet tas wiff ne palihdseja ne-neefa. — Pa tam laikam zitta fugga laudis bij dsirdejuschi, ka schahwe, un suhtija laiwu, ka zilweki tiktu isglabhti, ja tas wehl warretu buht. Bet schi laiwa klahht ne warreja tift, tapeh; ka tee wilni tik leeli bija; jo schee winnu tik breefmigi schury un turp mehtaja, ka ar ween gribbeja apgahstees. Tomehr tee mihligi zilweki labbak' pascha dsihwibas-breesma gribbeja dohtees, ne ka sawus brahlus bes palihga astahht.

Mikkels. Tad tee gan Wahzeeschi bija?

Tehws. Kadeht tu dohma, ka Wahzeeschi?

Mikkels. Nu tadeht, ka winni schohs Wahzeeschus gribbeja glabht, paschu dsihwibu ne taupidami.

Tehws. Woi muns tad tahdeem ween ja-palihds, kas weenas semmes behrni lihds ar muns? To tu teescham gan ne gribbeji fazzihht, Mikkels mih-tajs! Redf, kad nu kahds zilweks no sweschas semmes te muhsu dihti eekristu, woi mehs tad papreekschu gan waizatun, kam lauschu winsch effohht? Woi mehs wiffi tuhlin uslehdami ne steigumees, winnu isglabht. — Nu, tikpatt labfiridigi arri tee lautini laiwa bija. Tomehr schee ne bij Wahzeeschi, ne bij Pohli, arri ne bij kristiti zilweki; bet bija — Turki.

Jahns. To es tok ne buhtu dohmajis, ka Turki tahdi labbi zilweki!

Tehws. Jahn mih-tajs, dsihwo tikween ilgaf' pasaulé; gan mahzisees, ka stary wiffahm tautahm, un wiffas semmes labbi zilweki rohnahs; tapat ka stary wiffahm tautahm, wiffas semmes un wiffas laikas arri nebehdneeki irr bijusch. — Igu laiku schee gohda lautini ar teem augsteem uhdens-falneem welti is-publejahs, kas tohs lihds ar laiwinu gribbeja noriht. Nu winni tok pee fugga pakkalas-galla tik turwu jau bij tikfusch, ka fugga-laudis teem wirwi warreja peemest. To sakehrusch, winni laiwu peewilke klahht, un nu wiffi, kam ween kahjas, laiwa eelehze glahbdamees. Krushinsch pats us kahjahm ne warreja stahweht, bet kahdi fuggineeki, par winnu apschelodamees, to tapat arri eemette. — Tee ne zil tablu wehl ar laiwu ne bij nogahjuschi, tad fuggis jau preeksch winnu azzim juhra eeslibke. Ta leela auka nu arri druszin sahze apstahrees, un ta bij laine; jo zittadi ta laiwa, wiffai pilna lauschu, wilnos gan buhtu nogrimmuffi. Ar mohkahm ween ta zaurtikke lihds tam fuggam, pee ka ta peederreja, un wiffi nu tur tappe usnemti.

Kahrls. Ak! tas irr labbi, ka tee nabbagi zilweki naw nosihfusch!

Frijs. Man arr' bij gaujschi bail!

Lotte. Nu Krushina kundinsch gan mahzisees, ka us preekschu tik aplam wairis ne darra.

Machte. Es arr' dohmaju; nu gan gudrats buhs palizzis.

Pehters. Nur tad nu palikke?

Tehws. Tas fuggis, furrá winsch ar teem zitteem bija usnemts, gahje

us Londones pilssehtu. — Vohz kahdam deenahur tas jau bij Temses mutte, un ilgi ne bij, tad pee Londones pilssehtas enkuri ismette.

Friz. Kas tas irr: Temses mutte?

Draugs Reins. Temse irr leela uppe, ka muhsu Daugava, un ne tabli no Londones jubra ceteff; un to weetu, kur uppe ta ar jubra fa-cet, no-fauz par mutti, woi arri grihwi.

Tehws. Wissi nu us krasu iskahpe, un preezajahs, ka bij ieglabti. — Kruhfinam, to leelu Londones pilssehtu apluhkodamam, nu deesgan bij ko darriht; winsch aismirse to, kas bij notizzis, un arri us nahkamu laiku ne dohmaja. Gallä tomehr wehders winnu atgahdinaja, ka waijadjetu ko ehst, ja winsch leela Londones pilssehta gribbetu dshwoht. Winsch tad pee to fugga-wirsneeku nogahje, ar ko no Ribgas bij atnahzis, un to luhdse, lai winnam pee sawa galda lantu ehst. — Schis arri tuhliht ar labbu prahtu to weesi us-nehme. Kamehr pee galda sehdeja, tad winsch Kruhfinu waizaja: kapeh; winsch tad ihsteni effoht lihds nahzis? un ko winsch nu schè dohmatu darriht? — Us to Kruhfinch tam skaidri istahstija, ka winsch tik palustetees gribbedams, un bes wezzaku sinnas effoht lihds nahzis, un ka pats nu ne sinnatu, ko eesahft. — Fugga-wirsneeks, to dsirbedams, isruhlahs ta, ka winnam nasis no roh-kas iskritte, un sazzija: woi bes wezzaku sinnas? Ak tu schehligajs Deews, kam to pirmat' ne esmu dabujis sumah! Tizzi man, tu nejahga, tu! ja es to buhtu sinnajis, Ribgä wehl buhdams, tad tewi ne buhtu lihds nehmis, kaut tu man arri Deews sinn zit naudas buhtu sohlijis! — Kruhfinch tur sehdeja, kaudamees un azzis noduhris. — Nu gohdigs fugga-wirsneeks, winnu ar wairak-wahrdeem wehl pamahzidams, tam istahstija, zit slikti winsch effoht darrijis, un sazzija: „es drohschi sinnu, ka tewim ne mas ne warr labbi klastees, kamehr tu tahds nerahns behns wehl buhfi, un kamehr wezzaki tewim ne buhs peedewuschi.“ — Kruhfinch rausidamees raudaja, waizadams: „bet ko tad man nu buhs darriht?“ — Fugga-wirsneeks atbildeja: ko tewim buhs darriht? Tew atpakkat ja-cet pee saweem wezzakeem, tewim ja-afkampj winnu kahjas, tewim ja-luhds ar firsnigu noschehlumu, lai peedohd, ka tu tik aplan effi darrijis!

Lotte. Tas tok arri bij gohdigs wihrs, schis fugga-wirsneeks — woi naw tees, tehtih?

Tehws. Winsch darrija to, kas ikweenam ja, darra, kad reds, ka zits apgrehfojahs: winsch to jauneklu atgahdinaja, lai darritu, kas peenahkabs. — Kruhfinch waizaja: „woi tad juhs man atkal ne gribbetu pahrwesi us Ribgu?“ Wirsneeks atbildeja: woi es? woi effi aismirsis, ka mans fuggis jubra slihjis? Es turp ne eeschu, kamehr man isdewees, zittu fuggi pirktees, un tik ilgi tu schè ne warress palikt. Tew ja-cet prohjam ar to pirmu fuggi, kas no scheijenes us Ribgu dohsees, un labbat' schodeen, ne ka rihtu. — Bet man naw naudas! ta Kruhfinch sazzija. — Wirsneeks, tam kahdus naudas-gabbalus dohdams, sazzija: „schè tewim! Jau tewim to aisdohschu, lai man arri sawas

naudinas taggad pascham lohti wajjaga. Eij' ar scho naudu turp, fur fuggi stahw, un luhko kahdu fuggineeku dabbuht, kas tewi pahrwedd. Ja tewim no firds irr schehl, fo tu darrijis, ja teescham gribbi atgreestees, nu tad Deew's dohs, ka tu labbaki pahreesi, ne ka essam atnahkuschu." To fazzijis, winsch tam rohku sneegdams labbu laimi us zellu wehleja. — Kruhnsch gabje. —

Mikkels. Al! woi nu jau aikal us mahjahm ees? — Es dohmaju, ka nu tee stabsti ihsteni eesahkfees!

Mahte. Woi tewim tad ne patihf, Mikkell mihtais, ka winsch aikal atgreeschahs us saweem wezzakeem, kas laikam tik behdigi par winnu?

Draugs Reins. Un woi tu ne preczajees par to, ka winnam irr schehl, fo winsch slikti darrijis, un ka nu gribb palikt par labbaku zilweku?

Mikkels. Ka nu ne? bet es dohmaju, ka nu tapatt kahdi sneekti, woi kahds chrms nahktu. (Sittas nobattas us vreekschu.) E++n.

K à m e d d u b r u h w e h t.

Us 4 pohdi meddus ja-nemm 6 mahrzini jaunu appinu. Uhdens ja-leij 7 reisi tik dands, zil meddus bij traufà. Tad zettorta ($\frac{1}{4}$) dalla je-cewahri. Appini ja-eeschuwj kullitè, ja-leef pohdà eefschà un ja-wahra lehnem. — Un tad, kad tas mehrs irr nowahrijees, tad zaur schidru pallagu kahdà kublà ja-leij eefschà, lai drufzin atdschst, ka warr leet muzzà un prischas meeles tohwerè usraudseht, un rihtà agri muzzà eelikt, 2 deenas bes spundes turrecht, un tad zeeschi aispundeht un lihds 9 deenas ruhgt, tad zaur wadmalaš mizzehm zauri laist un enkuròs zeeti warr aispundeht. —3—

Siina, zil naudas 25. April-mehn, deenà 1845 eefsch Rihges maksaja par daschahm prezehm.

Par	Maksaja:	Sudr.		Par	Maksaja:	Sudr.	
		naudà.	Rb. K.			naudà.	Rb. K.
1	pohru rudsu, 116 mahrzinùs smaggu	1	55	1	pohdu (20 mahrzineem) waslu	7	20
—	meeschu, 100 mahrzin. smaggu	1	40	—	tabala	—	75
—	kweeschu, 128 mahrzin. smaggu	2	30	—	sweesta	3	30
—	ausu	1	5	—	dsfeses	—	75
—	firu	2	50	—	linnu, frohna	1	60
—	rupju rudsu: miltu	1	50	—	brakka	1	30
—	bihdeletu rudsu: miltu	2	10	—	kannepu	—	75
—	bihdeletu kweeschu: miltu	3	75	—	schithru appinu	2	—
—	meeschu: putrainu	1	80	—	neschithru jeb prezes appinu	1	20
—	eesala	1	25	—	muzzu silku, eglu muzzà	6	25
—	linnu: schklas	3	50	—	laedu muzzà	6	50
—	kannepu: schklas	1	60	—	smalkas schlas	4	10
1	wesumu seena, 30 pohdus smaggu	3	50	—	rupjas baltaš schlas	4	50
barrotu	wehrschu gallu, pa pohdu	1	20	—	wahiti brandwihna, rusdegga	14	—
				—	diwdeaga	15	—

Brihr drilkeht. No Widsmunes General-gubbernements pusses: Dr. C. E. Napierofy.

*V. J. Lafont
Mith. Zinnicht*